

Protocol gebruik Bodycam gemeente Borsele

1. Inleiding

BOA's en overige handhavers van de gemeente Borsele gaan geregeld de straat op en komen veelal in persoonlijk contact met personen. Handhaving van de openbare ruimte is hierbij de voornaamste wettelijke taak. Vanwege de aard van het werk en de bevoegdheden van handhavers is niet iedereen het altijd eens met genomen besluiten. Opgemerkt wordt dat er in steeds toenemende mate geweld en/of een bedreiging richting handhavers wordt geuit. De gemeente Borsele maakt zich sterk voor een veilige werkomgeving voor haar handhavers. Vanuit onder meer het oogpunt van deze veiligheid zal de gemeente Borsele haar handhavers uitrusten met een zogeheten Bodycam. De dienstdoende handhaver zal deze Bodycam op/zijn haar uitrusting dragen. De Bodycam kan onder bepaalde omstandigheden worden aangezet, zodat de omgeving waarin men zich bevindt wordt gefilmd. In dit protocol zal worden omschreven hoe de Bodycam wordt gebruikt, onder welke omstandigheden zal worden gefilmd, wat er gebeurt met de beelden die worden gemaakt en op welke wijze de beelden kunnen worden opgevraagd.

2. Juridische grondslag

2.1. Wettelijk kader

Er bestaat geen specifieke wet waarin bepalingen over het gebruik van een Bodycam zijn omschreven. De Bodycam wordt gebruikt in de openbare ruimte. De camera wordt daarom enkel ingezet bij (dreigende) escalatie op basis van artikel 6:2 van de Algemene plaatselijke verordening Borsele 2021. De handhavers zijn belast met het toezicht op de naleving van alle wettelijke regelingen waarin het gemeentebestuur is aangewezen als gezag op grond van de Gemeentewet. Bij het gebruik van een Bodycam worden beelden en geluid, en dus veelal ook persoonsgegevens, opgenomen en opgeslagen. Als we in dit protocol spreken over beelden bedoelen we hiermee de beelden en het geluid van de opname. De Bodycam wordt gedragen en gebruikt uit het oogpunt van goed werkgeverschap, zijnde een veilige werkomgeving voor handhavers. Omdat er sprake is van gegevensverwerking is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) op het gebruik van de Bodycam en het uitlezen van de beelden van toepassing.

Bij de inzet van een Bodycam is er sprake van een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. De gronden voor rechtvaardiging van het gebruik van de Bodycam op grond van de AVG zijn:

- a. De noodzaak voor een gerechtvaardigd belang;
- b. Uit een aparte belangenafweging blijkt dat de privacy-inbreuk proportioneel is;
- c. De privacy-inbreuk voldoet aan de subsidiariteitseis;
- d. Er maximaal rekening wordt gehouden met de privacy van de geobserveerde.

Met de veiligheid van de handhaver in combinatie met de preventie van ongewenst gedrag jegens deze handhaver is een gerechtvaardigd belang gemoeid. De inzet en het gebruik van de Bodycam heeft enkel als doel een middel om de veiligheid van de gemeentelijke handhaver te beschermen en te verhogen. De inzet en het gebruik van de Bodycam is geen handhavingsdoel met betrekking tot de openbare orde en taken die de gemeentelijke handhaver op dat moment uitvoert. De inzet en het gebruik van de Bodycam heeft ook geen verdere opsporingsfunctie.

De Bodycam staat in stand-by en wordt pas aangezet wanneer situaties dreigen te escaleren (zie hieronder). De meldingen die deze handeling genereert, worden geregistreerd. De Bodycam neemt in de stand-by steeds 30 seconden beeld op waarna deze beelden direct worden overschreven met de daaropvolgende 30 seconden beeld. De beelden worden versleuteld opgeslagen en kunnen niet zomaar worden uitgelezen. Hiervoor is dit protocol opgesteld, waarin onder meer wordt vermeld dat de beelden slechts na toestemming van het afdelingshoofd door een beheerder kunnen worden uitgelezen. De beelden mogen niet verspreid worden via internet of sociale media.

Er wordt met regelmaat aandacht besteed aan de veiligheid van de handhavers. Zo worden maatregelen getroffen als het dragen van steekvesten. Daarnaast kan snelle interventie door de politie bij incidenten niet gegarandeerd worden. Hoewel het uitgangspunt is dat de handhavers minimaal met tweeën hun taak uitvoeren, wordt er in praktijk gezien de personeelsbezetting, regelmatig alleen gesurveilleerd.

De Bodycam wordt duidelijk herkenbaar gedragen. Ter waarborging van de privacy is er een werkinstructie en een uitleesprotocol opgesteld zoals vermeld in dit stuk.

Voor zover de beelden worden bewaard, is de bewaartermijn maximaal 28 dagen. Als er in die periode geen inzageverzoek voor een incident is gekomen, worden de beelden automatisch vernietigd. Heeft een Bodycam een bepaald incident opgenomen waarvoor een inzageverzoek is ontvangen, dan worden de beelden bewaard totdat er een besluit is genomen, de beelden zijn overgedragen aan de politie, of de klacht is afgehandeld.

Een inzageverzoek kan schriftelijk of via de website www.borsele.nl/privacy worden aangevraagd onder de voorwaarde dat de verzoeker een aantoonbaar belang heeft bij inzage van de beelden. Ook voor zover dit niet in strijd is met de absolute en relatieve uitzonderingsgronden voor de verwerking van de gegevens zoals opgenomen in de AVG en de Woo (Wet open overheid). Hierbij vindt altijd een individuele belangenafweging plaats.

De beelden zijn versleuteld. Bij ontvreemding van de Bodycam kunnen de beelden niet zomaar worden uitgelezen. Ook heeft de Bodycam zelf geen externe verbinding.

2.2. Verwerking en uitzonderingsgronden

Onder verwerking van persoonsgegevens valt ook het doorzenden, verspreiden, ter beschikking stellen, en het in verband brengen van gegevens (artikel 4 AVG).

Uit de AVG vloeit voort dat het niet is toegestaan om persoonsgegevens verder te verwerken op een wijze die onverenigbaar is met de doelen waarvoor de gegevens zijn verkregen. Bij de beoordeling of een verwerking onverenigbaar is als bedoeld, wordt in ieder geval rekening gehouden met:

- a. de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;
- b. de aard van de betreffende gegevens;
- c. de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;
- d. de wijze waarop de gegevens zijn verkregen en de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.

De Wet open overheid (Woo) geeft ook een aantal absolute en relatieve uitzonderingsgronden op de plicht tot informatieverstrekking voor het bestuursorgaan. In het geval van een absolute uitzonderingsgrond (artikel 5.1 eerste lid a t m e Woo) behoeft het belang van de informatieverstrekking niet te worden afgewogen tegen het belang van het niet verschaffen van de informatie. Als de absolute uitzonderingsgrond zich voordoet, moet de informatie worden geweigerd. Denk hierbij aan gevallen die:

- Betrekking hebben op contacten tussen de Koningin en de ministers. In vaktaal zegt men dan dat het verzoek om informatie 'de eenheid van de Koning en Ministers in gevaar zou kunnen brengen';
- De veiligheid van de Staat zou kunnen schaden. Dit is bijvoorbeeld het geval bij informatie van de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD);
- Betrekking heeft op vertrouwelijke bedrijfs- en fabricagegegevens die door personen of bedrijven vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- Betrekking heeft op gevoelige persoonsgegevens.

In geval van een relatieve weigeringsgrond (artikel 5.1, tweede lid a t m i Woo) dient de gemeente een afweging te maken tussen het algemene belang van de openbaarheid van gegevens en anderzijds een van de hieronder genoemde bijzondere belangen:

- Nederlandse internationale betrekkingen;
- Economische of financiële belangen van de Staat;
- Opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- Inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- Het belang dat de geadresseerde heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling.

Als de gemeente van mening is dat in het specifieke geval het bijzondere belang zwaarder weegt, dan zal de gevraagde informatie niet verstrekt worden.

3. Gebruik van de Bodycam

3.1 De Bodycam

Een Bodycam is een draagbare camera die op of aan het lichaam wordt bevestigd. De Bodycam kan ook worden bevestigd op het stuur van een fiets, motor, of als dashcam in de auto en kan zowel video-beelden als audio registreren en opslaan. Het filmen met een Bodycam is feitelijk een observatie met behulp van een technisch middel: een vorm van versterkte waarneming. De camera registreert in de meeste gevallen datgene waarop het gericht is. In veel gevallen zijn dat de gebeurtenissen die de drager zelf meemaakt, ziet, en/of hoort. De gemeente Borsele maakt gebruik van Bodycams van het merk Zepcam.

3.2 Doel Bodycam

De Bodycam wordt in het kader van goed werkgeverschap primair ingezet ter bevordering van de bescherming van de eigen veiligheid van de medewerkers van de gemeente Borsele. De Bodycam is een instrument voor de gemeente bedoeld om geweld en agressief gedrag tegen handhavers terug te dringen. Het doel van de Bodycam is verder:

- Het gevoel van veiligheid van handhavers te vergroten. Zij hebben in toenemende mate te maken met agressief en intimiderend gedrag. Dit belemmert hen in hun werkzaamheden;
- Ongewenst gedrag te voorkomen of situaties die uit de hand dreigen te lopen te de-escaleren. Van het dragen van een zichtbare Bodycam kan een preventieve werking uitgaan.

3.3 Werkinstructie voor de gebruiker

3.2.1. Uitgifte

De Bodycam zal tijdens elke dienst door de handhaver standaard gedragen worden. Het gebruik van de Bodycam of de waarschuwing om de Bodycam te gebruiken wordt geregistreerd. De desbetreffende handhaver stelt hierover een rapport op en slaat dit op in het Boaregistratiesysteem.

3.2.2. Gebruik

Vóór het gebruik van de Bodycam hebben de handhavers de volgende instructie gehad:

- De Bodycam mag niet continu worden aangezet vanaf begin dienst tot einde dienst;
- De Bodycam wordt duidelijk en zichtbaar gedragen op de borst;
- Per handhaver wordt één Bodycam gebruikt;
- De Bodycam wordt alleen gebruikt in situaties met dreigende escalatie. Een dreigende escalatie is elk verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag dat dreigend is of daadwerkelijk fysieke schade aanricht en de veiligheid van de gemeentelijke handhaver in het geding komt;
- Behoudens de twee hierop volgende punten, geschiedt opname enkel in de openbare ruimte, openbare gebouwen en publiek toegankelijke plaatsen. Dat zijn plaatsen die feitelijk toegankelijk zijn voor een in beginsel onbeperkt aantal personen zoals een café of een museum;
- Het is in beginsel niet toegestaan om opnamen te maken in woningen en overige privéruimtes (bijvoorbeeld bedrijfspanden), tenzij de gebruiker van de Bodycam van tevoren toestemming heeft gekregen van de bewoner c.q. medewerker van het betreffende pand voor het betreden van de woning/privéruimte en het opnemen van beeld. De Bodycam wordt ook dan, conform dit protocol, enkel aangezet bij een dreigende escalatie;
- Het is in beginsel ook niet toegestaan om opnamen te maken in woningen en overige privéruimtes (bijvoorbeeld bedrijfspanden), welke de gebruiker van de Bodycam is betreden met een machtiging tot binnentreden. De Bodycam wordt ook dan, conform dit protocol, enkel aangezet bij een dreigende escalatie. De machtiging tot binnentreden bevat tevens een bepaling waarin het gebruik van de Bodycam en de opname van beelden expliciet wordt vermeld;
- De Bodycam wordt op initiatief van de handhaver ook ingeschakeld/in functie gezet op het moment dat de handhaver dit voor zijn/haar veiligheid of voor de veiligheid van derden (collega en/of publiek) nodig acht;
- Voorafgaand aan het gebruik van de Bodycam wordt een waarschuwing gegeven aan de betreffende persoon;
- Indien een waarschuwing niet mogelijk is, omdat er direct gehandeld moet worden door de handhaver, wordt de Bodycam direct aangezet;
- Nadat de dreigende situatie voorbij is of geen sprake meer is van (dreigende) escalatie, wordt de Bodycam uitgezet;
- Na het einde van de dienst wordt de Bodycam teruggeplaatst in een afgesloten ruimte in een dockingstation;
- In het Boaregistratiesysteem wordt melding gemaakt van het gebruik van de Bodycam of de waarschuwing om de Bodycam te gebruiken;
- De Bodycam blijft in principe stand-by (preventieve werking);

3.2.3. Inname

- Aan het einde van de dienst wordt de Bodycam in het dockingsysteem in Heinkenszand gezet om de accu op te laden. Als er opnames zijn gemaakt tijdens de dienst worden de opgenomen beelden geüpload naar een online account. Het online account is beveiligd.

3.2.4. Informeren

De gemeente Borsele moet inwoners informeren waar zij terecht kunnen voor informatie over de beelden en binnen welke termijn de beelden worden gewist. In beginsel worden de beelden na 28 dagen gewist. Via de website www.borsele.nl/privacy of een schriftelijk verzoek kan een inzageverzoek worden ingediend.

4. Uitlezen van beelden en verwerking van gegevens

Voor het uitlezen van de beelden dient altijd voorafgaand daaraan toestemming gegeven te worden door de domeinmanager Dienstverlening . Bij diens afwezigheid is diens vervanger bevoegd.

Opgeslagen beelden zijn alleen toegankelijk als zij worden uitgevraagd voor een specifiek doel, namelijk:

- Opsporingsdoeleinden. Dit betreft een verzoek van de politie of het OM conform een vordering op grond van het Wetboek van Strafvordering;
- Naar aanleiding van het indienen van een klacht van een inwoner;
- Een verzoek tot inzage van de beelden door de zelf betrokken gefilmde persoon;
- Een verzoek tot inzage van de beelden door de handhaver die de Bodycam in gebruik had ten behoeve van zelfreflectie en/of evaluatie.

Het proces start met een verzoek tot het inzien van (specifieke) Bodycam beelden. Een inzageverzoek dient schriftelijk te worden gedaan of via de website www.borsele.nl/privacy. De verzoeker dient een aantoonbaar belang te hebben voor het zien van de beelden en dient aan te geven wanneer en waar de beelden zijn opgenomen. Voorafgaand aan het verzoek moet de identiteit van de verzoeker worden vastgesteld. De domeinmanager beoordeelt het verzoek en geeft wel/niet akkoord nadat hij advies heeft ingewonnen bij de Privacy Officer van de gemeente Borsele.

4.1 Zepcam Manager

De Bodycams zijn van het merk Zepcam. Via een beveiligde website logt men in op de eigen account van de 'Zepcam Manager', waar de beelden (indien geüpload) te raadplegen zijn.

De beelden worden na het handmatig plaatsen van de Bodycam in het dockingstation in Heinkenszand bewaard op een beveiligde server. De server is enkel toegankelijk voor geautoriseerde medewerkers. Na het plaatsen in het dockingstation zijn de beelden te zien in het scherm van Zepcam Manager. De domeinmanager kijkt bij een toegewezen raadplegingsverzoek zover mogelijk samen met de verzoeker en handhaver naar de beelden.

De Zepcam Manager is ingedeeld in verschillende rollen met daarin verschillende rechten. De rollen bestaan uit Master, Admin, Gebruiker en Kijker. Master en Admin kunnen onder meer apparaten toevoegen, beelden bekijken, beelden downloaden, beelden verwijderen, opnames archiveren en toegang beheren. Kijkers kunnen enkel opnamen afspelen. De gemeente Borsele autoriseert 2 admin gebruikers. Deze medewerkers zijn zelf geen boa en zijn werkzaam binnen het team Vergunningen en Veiligheid. Het uitlezen van de beelden geschiedt op basis van een vier ogen principe. Zepcam Manager is beveiligd middels een gebruikersnaam en wachtwoord en een Two-Factor authenticatie.

De beelden zijn versleuteld en worden bewaard in de beveiligde online account van Zepcam Manager. De automatische bewaartermijn op Zepcam Manager is 28 dagen. Daarna worden de opnames dus vernietigd. De Admin en Master kunnen in afwijking hiervan wel bepaalde opnames handmatig langer bewaren. De bewaartermijn kan worden verlengd indien daar gegronde redenen toe bestaan. De beelden worden vernietigd wanneer de procedure is afgerond.

4.2 Verzoeken en contactgegevens

Het verzoek tot uitlezen en zien van de beelden en/of het verwijderen van persoonsgegevens dient schriftelijk (gemeente Borsele , Stenevate 10, 4451KB Heinkenszand, t.a.v. de Functionaris Gegevensbescherming), per e-mail info@borsele.nl, of via de website www.borsele.nl/privacy te worden gedaan.

Het inzageverzoek dient minimaal te bevatten:

-
- o organisatie, naam, adres, telefoonnummer en/of emailadres;
 - o een aantoonbaar belang voor het bekijken van de beelden;
 - o datum, tijdstip en plaats waar de beelden zijn opgenomen.

Bovendien dient de verzoeker zich te legitimeren met een geldig legitimatiebewijs alvorens de beelden worden ingezien. Indien de verzoeker zich niet kan legitimeren kan dit een aanleiding zijn om het inza-geverzoek af te wijzen.

Rechtsmiddelen

Tegen het besluit om niet te voldoen aan het verzoek staat bezwaar en beroep open.

Aldus vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Borsele in de vergadering van 4 april 2023.